

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ คือ คุณภาพของนักเรียน ดังนั้น กระแส ผลักดันทุกด้าน จึงมุ่งไปที่โรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนใดมีวิสัยทัศน์กว้างไกล จะสามารถบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้ และสามารถจัดทรัพยากรสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมศักดิ์ คลประสิทธิ์, 2542 : 5)

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542:2) กล่าวว่า การที่จะให้การปฏิรูปการศึกษาได้ผลนั้น แนวทางสำคัญแนวทางหนึ่ง ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาทักษะการสอนโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนรายบุคคลเพื่อทำให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้และก้าวหน้าไปตามศักยภาพ พร้อมทั้งนำวิธีการประเมินแนวใหม่ทั้งหลายมาใช้ด้วย วิธีการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับภาวะความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่และความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่มแต่ละคน

การกำหนดกระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นการจัดการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ ต้องประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง บทบาทของครูเดิม คือ ผู้ถ่ายทอดจะเปลี่ยนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางแทน อย่างไรก็ตามทั้งการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลก็ต้องอาศัยบทบาทของครูผู้สอนเป็นสำคัญเพราะตามหน้าที่ครู ผู้สอนก็ต้องปฏิบัติ การสอน แต่ครูจะใช้ปรัชญาหรือทฤษฎีการสอนแบบใดให้นักเรียนเป็นผลผลิตทาง การศึกษา ที่สังคมต้องการและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้เท่านั้น โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลนักเรียน หลักสูตรการจัดการศึกษาในแต่ละระดับยังไม่ให้ความสำคัญกับสภาพ การเรียนการสอนตามสภาพจริง ชวลิต โพธิ์นคร ให้แนวคิดว่า หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ได้กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ตัดสินและ อนุมัติผลการเรียนทุกชั้น ซึ่งแสดงถึงหลักการที่ว่า ครูควรเป็นผู้ประเมินผลการเรียนเอง ดังนั้น จึงจำเป็นที่ครูต้องมีความรู้ ความสามารถในการวัดและประเมินผลควบคู่ไปกับการ เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนด้วย (ม.ป.ป. : 36) ซึ่ง การวัดผลการเรียนของนักเรียนนั้น จะ

ต้องเน้นการวัดทักษะกระบวนการควบคู่ไปกับการวัดพฤติกรรมให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , 2536 : คำนำ)

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการวัดผลและประเมินผลการเรียนในปัจจุบัน คือ ครูมัก จะแยกการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลออกจากกัน และครูมักจะใช้แบบทดสอบใน การวัดและประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ หรือกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือชนิดเดียวที่ครูใช้ ซึ่งในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า แบบทดสอบมีข้อจำกัดและข้อบกพร่องหลายประการในการประเมิน หรือตัดสินผลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เนื่องจากแบบทดสอบที่ครูสร้างส่วนมากเป็นแบบทดสอบ เลือกตอบ วัดได้เพียงความรู้ความจำ ซึ่งไม่ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านที่ต้องการให้นักเรียนเกิด หรือ แม้แต่การใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถวัดกระบวนการคิดที่ซับซ้อนหรือ ความคิดระดับสูงของนักเรียนได้ วัดประสิทธิภาพการแก้ปัญหาไม่ได้ วัดกระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียนได้ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนครั้งของการทดสอบที่กระทำ ได้เพียงไม่กี่ครั้ง จำนวนเรื่องราวหรือเนื้อหาที่สุ่มมาทดสอบ ก็ได้เพียงจำนวนหนึ่งตามข้อจำกัดของ เวลา ผลการประเมินไม่สามารถให้ภาพที่ครอบคลุมความสามารถทุกด้านได้อย่างชัดเจน (ชวลิต โปธินคร , ม.ป.ป. : 36 – 37) การประเมินผลในชั้นเรียนที่กระทำโดยส่วนใหญ่ เป็น การประเมินเพื่อคุณภาพโดยรวม เพื่อตัดสินใจในระดับต่าง ๆ หรือจากเกณฑ์การผ่านหรือไม่ผ่าน ซึ่ง ไม่ให้คุณค่าในการพัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร การจัดกระทำจะกระทำโดยใช้การสอบอย่าง มีระบบเป็นขั้นตอนที่เคร่งครัด โดยเน้นการสอบด้วยข้อเขียน ซึ่งจะไม่ตอบสนองแนวการ ดำเนินการใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้จัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็น ศูนย์กลางให้สอดคล้องกับความสนใจ และสภาพชีวิตจริงของนักเรียนซึ่งเน้นให้นักเรียนได้ ปฏิบัติจริงมากที่สุด (จริญญา คำยัง , 2539 : 12) ซึ่ง สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2540 : 68) กล่าวว่า การ ประเมินผลการเรียนนั้น เรากระทำเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น วัดได้แม่นยำขึ้น ครอบคลุมมากขึ้น และที่สำคัญคำริ บุญชู (2540 : 63) ให้ทัศนะว่า จะต้องให้สอดคล้องกับสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มุ่งเพื่อที่จะสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคม แห่งการเรียนรู้ โดยมีความหมายต่อชีวิตนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มี โครงสร้างและมีบริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริง มีการผสมผสานความรู้หลาย ๆ ด้านที่เน้น กระบวนการและการดำเนินงาน ถ้าหากการวัดผลประเมินผลยังเน้นการใช้แบบทดสอบ และครูมัก จะแยกการเรียนการสอน กับ การวัดผลประเมินผลออกจากกันอย่างสิ้นเชิง เกอร์ราร์ด (Gerald , 1992 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ หลาบมาลา , 2540 : 69) กล่าวว่า ข้อบกพร่องประการหนึ่งของการวัดผล โดยวิธีนี้ก็คือ มีความเที่ยงตรงน้อยมาก เมื่อนำไปใช้กับเด็กที่เสียเปรียบ เช่น เด็กที่มีความสามารถ ในการเรียนรู้ช้ากว่าปกติ เด็กที่มีความบกพร่องในการอ่าน และนอกจากนั้นแบบทดสอบยังใช้วัด กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ของนักเรียนได้ค่อนข้างน้อย ดังนั้นการวัดและประเมิน ผลเป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ , ม.ป.ป. : 3) ที่สามารถ

กระทำให้ดำเนินไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน (เย็นใจ มังคะदानะรา, 2539 : ความนำ)

นอกจากนั้น ยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหาข้อสอบแบบเลือกตอบ ที่มุ่งวัดแต่เฉพาะทักษะพื้นฐาน ทักษะที่สังเกตเห็นโดยตรงและทักษะทั่ว ๆ ไปจนมองข้ามความคิดขั้นสูง ความคิดขั้นซับซ้อนและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ , 2538 : 10) ซึ่งถ้าวิเคราะห์จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เขียนไว้จะพบว่า มีองค์ประกอบที่มุ่งเน้นอยู่ สามส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ว่าด้วย การพัฒนาปัญญา เป็นความคาดหวังที่จะให้นักเรียนมีความรู้สามารถพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง จากวิชาการต่าง ๆ เช่น การค้นคว้า การคิดวิเคราะห์เหตุปัจจุบัน และมีความคิดสร้างสรรค์ การใช้ประสาทสัมผัสอย่างคล่องแคล่ว หากความรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ใช้วาจาซักถาม

ส่วนที่สอง คือ การพัฒนาพฤติกรรม เป็นการพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ซึ่งจะเอื้อต่อการพัฒนาปัญญา เช่น ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง หาข้อมูลด้วยการปรึกษา หรือเขียนสื่อความหมายได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ คิดต่อร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ด้วยความจริงใจและจริงจัง พิจารณาปรับปรุงตนเองได้

ส่วนที่สาม คือ พัฒนาจิตใจ เป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีความพอใจกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา มีความสุขที่จะปฏิบัติและแสดงออกในพฤติกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง จนมีความมั่นคงในการแสดงออกและเกิดเป็นบุคลิกภาพของตนเอง (ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ , 2540 : 3) เมื่อ จุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นเช่นนี้แล้ว ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2538 : 31) ให้ทัศนะว่า การวัดผลและประเมินผลจำเป็นจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกัน การกำหนดวันสอบอย่างเป็นทางการ การเข้มงวดกวดขันในช่วงสอบ และใช้ผลการสอบเพียงไม่กี่นาที จำเป็นจะต้องลดบทบาทลง การประเมินผลการเรียนควรทำหน้าที่สำคัญเพื่อเฝ้าดูนักเรียน (Pupil Watcher) โดยอาศัยการสังเกต และการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่กับครู การวัดผลประเมินผลจะไม่เป็นการข่มขวัญนักเรียนอีกต่อไป แต่จะเน้นกิจกรรมที่สอดคล้องอยู่ในสภาพ การเรียนประจำวันที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ดังนั้น การประเมินนักเรียน จำเป็นจะต้องประเมินในสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

เย็นใจ มังคะदानะรา (ม.ป.ป. : ความนำ) กล่าวว่า แท้ที่จริงแล้ว การเรียนการสอน และการประเมินผลควรดำเนินไปด้วยกัน และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ซึ่งไพโรจน์ สุขวงศ์วิวัฒน์ (2540) ก็ได้ให้ความเห็นว่า สภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลด้วยวิธีแยกออกจากกัน จะมีผลทำให้นักเรียนมีความรู้เพียงผิวเผิน นักเรียนขาดโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความสามารถการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสังเคราะห์สิ่ง ซึ่งรวมทั้งขาดความสามารถทางการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายให้สมบูรณ์ และการใช้วิธีการประเมินที่เน้นการสอบด้วยข้อสอบเลือกตอบ

เพียงอย่างเดียว ทำให้ไม่สามารถประเมินความสามารถที่แท้จริงได้อย่างถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งไม่สามารถพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องได้ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2540 : 1) ให้ข้อคิดเห็น ไว้ว่า การปฏิบัติเพื่อเอาข้อมูลย้อนกลับไปปรับปรุงจุดอ่อน จึงทำได้ยาก หรือจะสามารถทำได้ก็ ไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ถึงแม้จะมีการสอบซ่อมในกรณีที่ไม่ผ่าน ครูจำนวนไม่น้อยก็ใช้ วิธีสอบรวมทั้งหมดหรืออาจจะให้ทำข้อสอบเดิมซ้ำอีกและวันทยา วงศ์ศิริภริมย์และคณะ (2539 : 2) กล่าวว่า ในรายงานการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาด้านการวัดและประเมินผลระดับ ประถมศึกษา และผลจากการประชุมสัมมนาของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า

1) มีความคลาดเคลื่อนในมโนทัศน์การวัดและประเมินผล ทำให้การปฏิบัติจริงของครู มีลักษณะดำเนินการ ดังนี้

1.1) ครูใช้การวัดผลเป็นตัวนำในการเรียนการสอน ทั้งที่ตามหลักการแล้วครูควร ใช้หลักสูตรเป็นตัวนำการเรียนการสอนและการสอบ นั่นคือครูมักจะสอนเพื่อสอบ โดยนำ จุดประสงค์การเรียนรู้หรือแนวข้อสอบต่าง ๆ มาอธิบายให้นักเรียนแล้วออกข้อสอบตามนั้นรวมทั้งครู มักใช้เวลาไม่น้อยในการติวและเก็งข้อสอบให้นักเรียน ในบางแห่งใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเฉลยข้อ สอบ โดยเฉพาะในชั้นที่นักเรียนจะต้องไปสอบเรียนต่อ

1.2) ครูไม่ถือว่า “ การสอบเป็นการค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ ” จึง ไม่ได้นำผลการสอบหรือผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ของครู และพัฒนาการเรียนของนักเรียน

1.3) ครูไม่ได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการวัดและประเมินผลของตน ไม่ได้นำกิจกรรมการวัดประเมินผลมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ใช้เพียงการตัดสินผลการเรียน ได้ - ตก เท่านั้น

1.4) ครูส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลและ ไม่ค่อยแน่ใจว่าทำไปแล้วจะถูกต้อง จึงทำให้ครูวัดและประเมินผลด้วยแบบสอบอย่างเดียว ซึ่งไม่ ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียน

1.5) ครูมักจะแยกการเรียนการสอนกับการวัดและประเมินผลออกจากกัน

1.6) ครูยังเน้นการวัดและประเมินผลด้านเดียว คือ เรื่องความรู้ ความจำ ซึ่งไม่ ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านที่ต้องการให้นักเรียนเกิด

2) ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพ

2.1) เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลที่ครูสร้างยังเน้นการวัดความรู้ความจำ มากกว่าการปฏิบัติและพฤติกรรมอื่น ๆ โดยส่วนมากมักเป็นแบบทดสอบ ประเภทเลือกตอบเพียง อย่างเดียวมากกว่าแบบอื่น ๆ

2.2) ครุมีปัญหาในการวัดและประเมินผลพฤติกรรมด้านอารมณ์ ความรู้สึกและทักษะ

จากผลงานวิจัยและการนำเสนอของนักวิชาการและนักวัดผลข้างต้นเป็นสิ่งยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า ครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้พัฒนาบทบาทด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่ เสริมสร้างนักเรียนให้มีพัฒนาการไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถม-ศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการวัดและประเมินผลใน โรงเรียนประถมศึกษาคือต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ดังนี้
 - 1.1 การจัดทำแผนการสอนเพื่อการประเมินผลตามสภาพจริง
 - 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง
 - 1.3 การสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลตามสภาพจริง
 - 1.4 การใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลและพัฒนาการเรียนการสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน
 - 2.2 กลุ่มประสบการณ์ที่สอน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. การประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติการสอนระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีบทบาทแตกต่างกัน
2. การประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานีที่สอนกลุ่มประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีบทบาทแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริง ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคในการกำหนดบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริง ในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างมีคุณภาพ และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด
2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบ บทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริง ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นที่แตกต่างกันและกลุ่มประสบการณ์ที่ต่างกั น ซึ่งจะเป็ นประโยชน์แก่ครูและหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดปัตตานี นำไปประกอบการพิจารณาดำเนินการปรับปรุง แก้ไข พัฒนารูปแบบของครูในการประเมินผลตาม สภาพจริงใน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ให้สอดคล้องกับระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน และ กลุ่มประสบการณ์ที่สอนในโอกาสต่อไป
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการจะศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการประเมินผลตามสภาพจริงของการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะระดับบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี โดยศึกษา 4 ด้าน คือ ด้าน การจัดทำแผนการสอนเพื่อการประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง ด้านการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลตามสภาพจริงและด้านการใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินผลและพัฒนาการเรียนการสอน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 2,361 คน จาก 332 โรงเรียน ใน 12 อำเภอ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

3.1.1 ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน

3.1.1.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

3.1.1.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

3.1.1.3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

3.1.2 กลุ่มประสบการณ์ที่สอน

3.1.2.1 คณิตศาสตร์

3.1.2.2 ภาษาไทย

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของครูในด้าน การประเมินผลตามสภาพจริงใน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การจัดทำแผนการสอนเพื่อการประเมินผลตามสภาพจริง

3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง

3.2.3 การสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลตามสภาพจริง

3.2.4 การใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลและพัฒนาการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 . บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูในกระบวนการเรียนการสอนตามสภาพจริงเพื่อให้ นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2 . บทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การดำเนินการของครูตาม กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จริงให้ตรงตามศักยภาพการ เรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล โดยเน้นให้นักเรียนจัดเก็บผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ ในลักษณะของ แฟ้มสะสมงานและเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อ ให้นักเรียน ได้นำผลสำเร็จที่เกิดจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตจริง

3 . บทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงที่ครูปฏิบัติ หมายถึง บทบาทเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียนการสอนครูปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่อยู่ในขอบเขต 4 ด้าน ดังนี้

3.1 การจัดทำแผนการสอนเพื่อการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การเตรียมการสอน ด้วยการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมสื่อการสอนและแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลในการจัดกิจกรรม การสอนจริงในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ / เนื้อหา / คาบเวลา

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรายละเอียดที่กำหนดในแผนการสอนแต่ละแผน โดยเน้นกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด

3.3 การสร้างเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การร่วมกับนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้จริงของนักเรียนตามที่กำหนดในแผนการสอนเน้นคุณลักษณะของงาน การวิเคราะห์ความสำเร็จจากการเรียนรู้ของนักเรียน การกำหนดรายการที่ต้องการประเมิน การคัดเลือกรายการประเมิน การสร้างเกณฑ์การกำหนดค่าระดับคุณภาพ บรรยายคุณภาพ และการกำหนดคะแนนการตัดสินระดับคุณภาพของผลงานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อใช้ประเมินผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้จริง

3.4 การใช้เพิ่มสะสมงานในการประเมินผลและการพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการตามขั้นตอนการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียนทั้งรายกลุ่มและรายบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการออกแบบเพิ่มสะสมงาน สร้างรูปแบบและจัดระบบจัดเก็บผลงาน กำหนดเครื่องมือที่หลากหลายในการจัดเก็บและประเมินผลการเรียนและพัฒนาเพิ่มสะสมงานเพื่อให้ นักเรียนแต่ละคนได้บรรลุผลด้านการเรียนรู้จริงตามความสามารถของตนเองมากที่สุด

4. ครูประถมศึกษา หมายถึง บุคลากรที่โรงเรียนมอบหมายให้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

5. ระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน หมายถึง ชั้นเรียนที่เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

6. กลุ่มประสบการณ์ที่สอน หมายถึง กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มทักษะภาษาไทย

7. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ

8. ระดับบทบาทที่ปฏิบัติ หมายถึง ความมากน้อยในการปฏิบัติของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่ง กำหนดระดับบทบาทที่ปฏิบัติไว้ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีบทบาทมากที่สุด (ร้อยละ 81 - 100)

ระดับ 4 หมายถึง มีบทบาทมาก (ร้อยละ 61 - 80)

ระดับ 3 หมายถึง มีบทบาทปานกลาง (ร้อยละ 41 - 60)

ระดับ 2 หมายถึง มีบทบาทน้อย (ร้อยละ 21 - 40)

ระดับ 1 หมายถึง มีบทบาทน้อยที่สุด (ร้อยละ 1 - 20)

ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีบทบาทเลย (ร้อยละ 0)

